

Na stražo za naše ideale!

Narodni voditelj dr. Anton Korošec, predsednik senata kraljevine Jugoslavije, je imel pretekli četrtek pred katoliško akademsko mladino v Ljubljani govor o državi in naših odnosih do nje. Glavne misli njegovega lepega in bodrilnega govora, ki ga je govoril kot politik, so naslednje:

Naša država je kraljevina Jugoslavija, ki nam je nedotakljiva, ki se ne more zmanjšati, ampak samo razširiti. Vladarji Jugoslavije so kralji iz domače narodne hiše Karadjordjevičev. To so naši najvišji in edino praktični nauki o državi. Ako povemo še to, da si želimo našo državo Jugoslavijo videti čimprej preurejeno, kakor se sedaj ureja na Hrvatskem, smo povedali vse, o čemer ne želimo in ne maramo voditi nobenih nadaljnjih razprav. To vse nam je sveto, resno, najvišje. Kdor nam to ruši, je naš sovražnik.

Bili so časi, ko so naši »slovenački« bratje v tem oziru grdo in podlo sumničili naše vrste, ko je bil vsak naš politični nasprotnik tudi naš politični ovaduh. Ti časi so za nami! Še se sicer sedaj najdejo ljudje, ki od časa do časa poročajo na »kompetentna« (pristojna) mesta, češ da še nismo dovolj zanesljivi. A hvala Bogu, ni več ljudi, ki bi take bajke verjeli. To pa tudi zato ne, ker je ravno o nek

najbolj gorečih »domoljubnih« denunciantih znano, da stojijo v plačani službi inozemstva. Kar se tiče naše mladine, ji ni treba v tem pogledu dajati nobenih programov in navodil. Naša mladina je takšna, kakršno si želimo, in takšna naj tudi ostane: zvesta Bogu, zvesta kralju, zvesta Jugoslaviji, zvesta Sloveniji! Nočemo na splošno sumničiti mladine, ki ni naša, ampak zadovoljno priznavamo, da ima svoje ideale in dobre namere. Toda za njo stojijo starešine in tudi cele organizacije, ki so bodisi republikanske, bodisi prevratne, bodisi celo komunistične. To mladino, ki je v slabi družbi, pozivamo, naj nam da roko v idealno domoljubno pobratimstvo, da se skupno borimo za mir človečanstva, za srečo naše domovine in za dobro našega kralja. Naj se porinejo v stran vsi, ki nas ovirajo na tej poti.

Naša borba velja vsem prevratnim programom. Mi smo za napredek in razvoj socialnih zakonov, a nismo za tlačanstvo, suženjstvo in robstvo. Da nam ne bo nihče očital, da se tudi mi bojimo jasnosti, zato povemo kratko in glasno: boj povsod in vselej proti največji sramoti naše dobe, proti komunizmu! Zato tudi sočustvujemo in simpatiziramo s Finci. V naši državi, pravijo, je mnogo komunistov. To niso Jugoslovani, to so internacionalci

(mednarodnjaki). Kje se zdaj skrivajo ti junaki? Ne silimo jih med Fince, kamor ne spadajo, naj grejo, kamor spadajo. Zakaj ne gre do na pomoč svojim somišljenikom in bratcem v Rusiji, katerih sedanji voditelji naš slovanski rod tako nepopisno sramotijo pred svetom?! Morda pa jim je padlo srce v hlače, ker so bili v Španiji tako grdo tepeni.

Rdečim širokoustnežem je treba povedati resnico neustrašeno v obraz. To se žal ne dogaja povsod. V književniškem klubu molčijo o stvareh, o katerih bi lahko govorili in bi morali govoriti; molčijo, ne vemo, ali iz velikega strahu ali pa iz prevelikih ozirov na svoje komunistične člane, katerim ne marajo motiti njihovih velepolitičnih krogov. Tudi svobodno zidarstvo, pod čigar tajnim vodstvom se zbirajo ljudje republikanskega in levčarskega mišljenja, je nasproti komunistom in republikancem skrajno popustljivo, če jih celo dejansko ne podpira. Kdor pa je dobrega mišljenja, kdor hoče varovati našo narodno vladarsko hišo, kdor hoče ohraniti pridobitve naše narodne in krščanske civilizacije (omike), kdor hoče socialen razvoj, ne pa prevrat, kdor hoče svobodo, a ne tiranstvo (nasilništvo), naj gre z nami na stražo za naše ideale!

Ivan Dolinšek:

Koristi vinogradnikov z izabelo niso prikrajšane!

»Naše gorice«, odlično urejevano glasilo Vinarskega društva za Slovenijo v Mariboru, so priobčile v 1. letošnji številki zelo stvaren članek o samorodnicah, kjer pisec navaja vse one gospodarske in socialne vzroke, ki so povzročili širjenje istih. V 2. številki je izšel odgovor vinarskega referenta pri banski upravi g. Vl. Kureta, ki kratko ugotavlja, da je vsaka samorodnica, tudi izabela, zakonito prepovedana in obljublja, da se bo v najkrajšem času zgrda poskrbelo za popolno izkrcenje vseh samorodnic. To ozkosrčno stališče uradnega organa dokazuje, da mnogi ne poznajo vzrokov, ki so dovedli do tolikega širjenja različnim samorodnicam, ki so res kvarne ugledu raznim izrazitim vinarskim izvoznim okolišjem, če se širijo tam; vendar pa važen gospodarski činitelj v nekaterih drugih krajih naše domovine, kjer je vinarstvo stranska panoga in se vino ni nikoli izvažalo.

Izabelski kraji

Zweifler omenja v svoji knjigi celjski vinarski predel in v njem važne vinarske kraje: Šoštanj, Velenje, Vojnik, Žalec, Celje in Laško. Vošnjak poudarja, da je v teh krajih kakih 4000 oralov vinogradov, največ jih je v gričevju med razvodnicami pritokov Savinje. Gospodarske prilike v teh krajih (izvzemši široko Savinjsko dolino) so skrajno neugodne. Ravnic skoraj ni, ozke dolinice so večidel zamočvirjene, v nižjih položnih legah se vrstijo njivice in travniki, malo višje sadonosniki, v strminah na prisojnih legah vinogradi in višje revni gozdovi. Padavin je tukaj v polstju skoraj polovico več kot v ljutomerskem okraju, zato žito sušijo le v kozolcih, na prostem bi segnilo. Toča je kar običajen gost, celo večkrat na leto pobije. Slana sila pogosto uniči vinograde in druge pridelke, tudi v višjih legah. Večjih kmetij tam skoraj ni. 20 oralov je že mnogo, od tega polovica gozda in še drugo le bregovit svet. Pri mnogih kmetijah je nahrbtni koš več v rabi nego voz. Na tisoče je malih posestnikov, kočarjev ali bajtarjev, ki posedujejo komaj po par oralov ali še manj. Od tega seveda živeti ne morejo, zato iščejo zaslužka v rudnikih v Velenju, Zabukovci, Libojah in v tovarnah v Šoštanju, Celju in drugod. Mnogi hodijo na dnino k več-

jim posestnikom, da zaslužijo za skromno življenje; celo po dve ali tri ure daleč hodijo dnevno na delo. Zidarji iz teh krajev delajo po širni domovini v teku poletja, družina obdeluje doma borno zemljo. Tu ni sezonskih delavcev in izseljeniškega vprašanja, vsak se drži rodne zemlje, čeprav je njih borba za življenjski obstanek daleč hujša kot ona viničarjev v Slovenskih goricah. Viničarjev v teh krajih ni. Bele kuge tukaj ne poznajo, po božjih in cerkvenih postavah živijo kljub vsej revščini. V teh krajih ima domovinsko pravico izabela, kar pomni najstarejši ljudje.

Izabela je njihova prijateljica

Dobrih vinogradov tam skoraj ni, tudi vinogradov v pravem pomenu besede je malo. Med trsem raste bajtarjem krompir in fižol, pesa in repa, koruza, sončnice, breskovo drevje, da, celo žito sejejo mnogi vmes. Izabela s svojimi velikimi listi varuje in senči pridelke, ki bi se sicer zaradi plitve zemlje izsušili, varuje pred točo borni fižolček in druge pridelke. Trsna uš je nastopila šele v povojnih letih, zato sadijo danes le cepljeno izabelo. Tudi šarnice je nekaj, prevladuje in širi se vendar le izabela. Rajna Avstrija je ni nikdar prepovedovala ali odsvetovala. Res je štajerska Kmetijska družba dodelila tem krajem po podružnicah več sto trsnih škropilk za belo trsje, od katerega je bilo posajenih nekaj bogato rodečih sort, kot ranfol, lipovščina, peček itd. Do pravega razmaha vendar žlahtni trs ni prišel zaradi izrednega nastopa peronosporne, pogoste toče in slane in radi tega prepričlega pridelka. Vse količkej primerne lege se je itak posadilo s sadnim drevjem, ostane vendar še na tisoče oralov, kjer razen vinske trte ne raste samostojno ničesar kaj prida. Bajtarjem je vinograd zemlja za vse pridelke. Ali je mogoče od teh ljudi zahtevati, da nasađijo žlahtno trto, kupijo škropilnico in škropijo? Kdor bi to trdil, ta teh krajev ne pozna. Blagor mu, kdor se vsede dnevno k pogrjnjeni mizi in ni treba šteti žlic otrokom, kot morajo pogosto v teh krajih! In zakaj bi tak siromak ne smel saditi na svoji zemlji tisto skromno prijateljico, ki še uspeva, celo brez gnoja, na tako slabi peščeni in laporni zemlji, zakaj bi si ne smel gasiti žeje ali celo malo

razveseliti ter pozabiti bridkosti življenja? Ljudje tu kar ne morejo verjeti, da je zaščitena zajec, ki ogloda še tisto borno sadno drevje in pogriže fižolček, prepovedana pa njihova prijateljica, prijetno pitna izabela, ki so jo pili pri krstu in jo bodo pili na pogrebščini. Prepoved izabele bi pomenila v teh krajih skoraj revolucijo, saj mora vsak kandidat za poslanca obljubiti, da se bo potegoval za njo, sicer z izvolitvijo ni nič. Na izkrcenih prostorih bi pač rastle robidnice in trnje. Da bi bila izabela kriva pobojev, tega pač nikdo ne more trditi.

Od prepovedi izabele v teh krajih ima Slovenija le škodo

Pred vojno se je v teh krajih v vsaki boljši gostilni dobilo ljutomerčana, bizeljčana in izabela. Mnogo več dobrih domačih vin se je potočilo kot danes. Izabele danes v gostilnah ni, ker hočejo ljudje piti poceni pijačo; njeno mesto je prevzela dalmatinska pikola in jabolčnik, deloma pa banaško vino. Domačih vin skoraj ne najdete več v manjših gostilnah. S prepovedjo izabele imajo torej ti kraji veliko gospodarsko škodo, izraziti vinarski kraji pa nobene koristi. Mnogo izabele so prej pokupili v dobrih hmelskih letinah Savinjske, denar je ostal doma in oplojal domače gospodarstvo, danes gre pa v žep fabrikantov dalmatinske pikole in banaških vinogradnikov, ki bi lahko na svoji zemlji pridelovali tudi vsak drug pridelek. S prepovedjo izabele v teh krajih so najbolj prizadeti oni mali ljudje, ki kljub vsej revščini tako ljubijo svojo rodno grudo. Če hočejo vinarski kraji iztrebiti iz svojih okolišev izabelo in šarnico, je to povsem njihova zadeva; kaj bomo pridelovali, oziroma zamogli pridelovati v naših krajih, pa naša, saj mi svoje izabele nikoli nismo izvažali in tudi uvoz drugih slovenskih vin ne bi imel od prepovedi nobene koristi, nasprotno le škodo, ker gre slovenski denar za razna cenena vina iz dežele, namesto da bi ostal doma kot prej. Če Italija ni prepovedala izabele, ko vendar tvori vinarsko vprašanje vse drug problem kot pri nas, bi tudi pri nas lahko uvideli, da prepoved iste ni v našo gospodarsko korist.